

PŘEDNÁŠKA č. 7

- Mezinárodní obchod a vnější obchodní a měnová politika

1

Zahraněční obchod

- Mezinárodní obchod – je směna zboží či služeb různých subjektů určitého státu v rámci celého světového hospodářství. Míru zapojení státu (jeho ekonomiky) do mezinárodního obchodu označujeme jako otevřenost ekonomiky nebo uzavřenost ekonomiky.
- Míru otevřenosti ekonomiky je možné nejlépe vyjádřit jako podíl vývozu a dovozu na GNP v %.

2

Příčiny zahraničního obchodu

- Rozdíly ve výrobních podmínkách
- Rostoucí výnosy z rozsahu
- Spotřební preference

3

- **odlišnost výrobních podmínek** – jednotlivé země jsou odlišně vybaveny přírodními zdroji, leží v odlišných klimatických a geografických podmínkách, rozdíly v kvalitě lidských zdrojů
- **klesající náklady z velkovýroby (rostoucí výnosy z rozsahu)** – v různých zemích jsou různé statky vyráběny s odlišnými náklady. Při specializaci země s nízkými náklady na výrobu určitého statku dochází při výrobě ve velkém k úsporám z rozsahu
- **rozdíly ve spotřebitelském vkusu** – obyvatelé různých států mají odlišné preference ve spotřebě.

4

Teorie objasňující proč mezi sebou země obchodují

- Absolutní výhoda (A.Smith)
- Komparativní výhoda

5

Komparativní a absolutní výhoda

- zemědělec, pastevec
- počet hodin práce – 40 hodin
- zemědělec – za 40 hodin: 4 libry brambor; 2 libry masa
- pastevec – za 40 hodin: 5 liber brambor; 40 liber masa
- Možno počítat i přes náklady

Hodiny potřebné k výrobě jedné libry

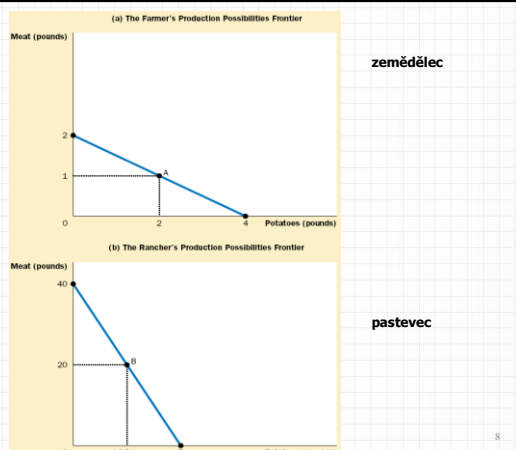
	pastevec (počet hodin práce)	zemědělec (počet hodin práce)
libra brambor	8	10
libra masa	1	20

6

- Množství vyrobené za 40 hodin (v librách)

	pastevec	zemědělec
Liber brambor	5	4
Liber masa	40	2

7

8

Absolutní výhoda

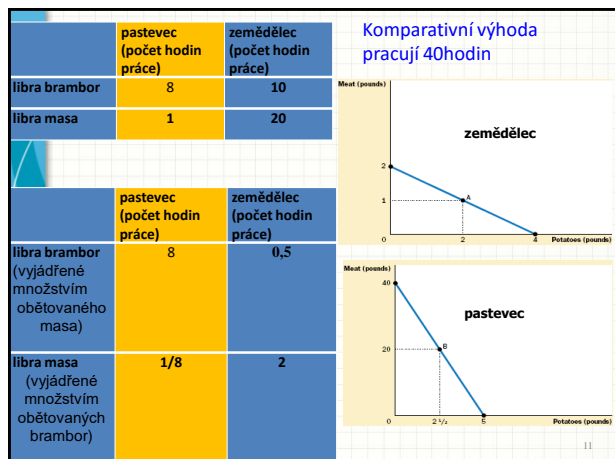
- porovnávání produktivity 2 subjektů
- výrobce : méně vstupů při stejné produkci = absolutní výhoda

9

Komparativní výhoda

- Náklady příležitosti daného statku se rovnají tomu, čemu se vzdáme pro jeho získání
- Komparativní výhoda = porovnání nákladů příležitosti dvou výrobců
- Výrobce, který má nižší náklady příležitosti ve výrobě daného statku, má komparativní výhodu v jeho výrobě.

10

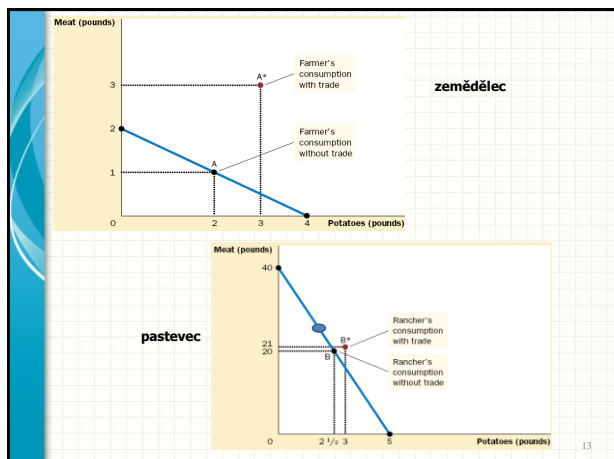

11

Obchod (příklad směnného poměru)

- zemědělec : jen brambory, 1 libru brambor dá, 3 libry masa dostane
- pastevec : jen masa, 3 libry masa dá, 1 libru brambor dostane

12

Export

Výsledky ekonomických aktivit, které byly uskutečнены v tuzemsku jsou používány v zahraničí

- export statků (spotřebních i kapitálových)
- export služeb (doprava, turistika)
- export kapitálových aktiv

(prodej aktiv do ciziny, příjmy z fin. aktiv v cizině, úvěry od zahraničí)

Tok peněz ←

Zahraněční obchod – EXPORT - podle zemí 2013 ČR

Kód země	Název země	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (%)
DE	Německo	987 589 770	31,3
SK	Slovensko	280 610 693	8,9
PL	Polsko	187 814 534	5,9
FR	Francie	156 134 140	4,9
GB	Spojené království	152 441 921	4,8
AT	Rakousko	143 757 433	4,6
RU	Ruská federace	116 165 311	3,7
IT	Itálie	113 937 620	3,6
NL	Nizozemsko	88 191 339	2,8
HU	Maďarsko	81 866 605	2,6
BE	Belgie	79 819 336	2,5
US	Spojené státy	69 043 316	2,2
ES	Španělsko	67 887 278	2,2
CH	Švýcarsko	49 100 678	1,6
SE	Švédsko	47 211 497	1,5
TR	Turecko	43 347 217	1,4
RO	Rumunsko	38 223 436	1,2
CN	Čína	37 548 289	1,2
UA	Ukrajina	32 482 950	1,0

Zahraněční obchod – EXPORT - podle zboží 2013 ČR

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (%)
7	Stroje a dopravní prostředky	1 701 066 428	53,9
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	549 045 900	17,4
8	Průmyslové spotřební zboží	368 657 468	11,7
9	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	201 312 755	6,4
0	Potraviny a živá zvířata	114 735 075	3,6
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	100 694 824	3,2
2	Surroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	83 888 368	2,7
1	Nápoje a tabák	22 217 611	0,7
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	8 598 871	0,3
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	6 928 455	0,2

Import

Výsledky ekonomických aktivit, uskutečněných v zahraničí, jsou využívány v tuzemsku.

- > import statků (spotřebních i kapitálových)
- > Import služeb
- > Import kapitálových aktiv (platby za nákup aktiv v zahraničí, výplata dividend cizincům, splácení úvěrů poskytnutých cizincem)

→

Tok peněz

Zahraněční obchod – IMPORT - podle zemí 2013 ČR

Kód země	Název země	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (%)
DE	Německo	718 036 075	25,6
CN	Čína	301 498 078	10,7
PL	Polsko	207 777 141	7,4
SK	Slovensko	162 996 586	5,8
RU	Ruská federace	155 301 636	5,5
IT	Itálie	110 950 630	4,0
NL	Nizozemsko	91 622 413	3,3
FR	Francie	91 104 845	3,2
AT	Rakousko	85 933 253	3,1
HU	Maďarsko	66 351 036	2,4
US	Spojené státy	60 621 459	2,2
KR	Korejská republika	58 491 851	2,1
GB	Spojené království	52 805 979	1,9
JP	Japonsko	51 906 233	1,8
BE	Belgie	47 470 443	1,7
ES	Španělsko	45 810 523	1,6
CH	Švýcarsko	29 240 533	1,0
NO	Norsko	28 095 083	1,0
RO	Rumunsko	27 322 674	1,0
AZ	Ázerbájdžán	26 883 339	1,0

Zahraniční obchod – IMPORT - podle zboží 2013 ČR

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota CZK (tis.)	Stat. hodnota CZK (%)
7	Stroje a dopravní prostředky	1 144 744 736	40,8
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	502 563 659	17,9
5	Chemikálie a příbuzné výrobky, j.n.	321 041 365	11,4
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	300 420 865	10,7
8	Průmyslové spotřební zboží	280 678 639	10,0
0	Potraviny a živá zvířata	143 726 905	5,1
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	77 847 008	2,8
1	Nápoje a tabák	19 834 979	0,7
9	Komodity a předměty obchodu, j.n.	9 205 264	0,3
4	Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	6 279 027	0,2

Obchodní bilance

Obchodní bilance zobrazuje rozdíl mezi exportem a importem státu

Pokud je hodnota OB kladná :

Období	Vývoz	Dovoz	Bilance
2000	90 630 079	111 597 016	-20 966 937
2001	1 268 149 256	1 385 564 084	-117 414 828
2002	1 254 860 202	1 325 670 967	-70 810 765
2003	1 370 929 954	1 440 723 137	-69 793 183
2004	1 722 657 299	1 749 095 279	-26 437 980
2005	1 868 585 835	1 829 961 849	38 623 987
2006	2 144 573 385	2 104 812 371	39 761 014
2007	2 479 233 855	2 391 318 571	87 915 284
2008	2 473 735 569	2 406 489 276	67 246 293
2009	2 138 623 127	1 989 035 989	149 587 139
2010	2 532 797 166	2 411 556 415	121 240 751
2011	2 878 691 272	2 687 562 941	191 128 331
2012	3 062 778 686	2 752 018 293	310 760 393
2013	3 157 145 754	2 806 342 468	350 803 286

INDIC_NA: Exports of goods and services
UNIT: Percentage of GDP

TIME	2012	2013
GEO		
European Union (28 c)	44,9	44,8
Belgium	86,1	85,9
Bulgaria	66,7	70,2
Czech Republic	78,0	78,6
Denmark	54,8	54,9
Germany (until 1990)	51,8	50,6
Estonia	90,6	88,0
Ireland	107,8	-
Greece	27,3	29,1
Spain	32,7	-
France	27,4	27,2
Italy	30,2	30,4
Latvia	61,6	59,7
Lithuania	83,9	86,3
Hungary	94,7	96,0
Netherlands	89,0	98,3
Austria	57,2	57,4
Poland	46,7	47,8
Portugal	38,7	40,7
Romania	40,6	42,2
Slovenia	76,1	78,1
Slovakia	96,6	97,6
Finland	40,6	40,1
Sweden	48,5	45,7
United Kingdom	31,8	31,4
Switzerland	52,3	52,2
United States	13,5	13,5
Japan	14,7	16,2

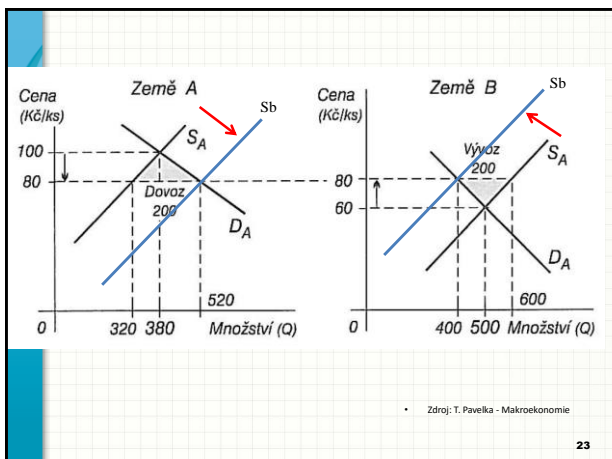
Míra otevřenosti ekonomiky

Hlavní ukazatel:

Podíl exportu na HDP

Typy mezinárodního obchodu

- bilaterální (dvojstranný) – obchod pouze mezi dvěma zeměmi.
- trilaterální (trojstranný) – vzájemný obchod mezi třemi zeměmi.
- multilaterální (mnohostranný) – obchod mezi velkým počtem zemí. Výrazně zvyšuje objem obchodu.

Vnější obchodní a měnová politika

- regulování státu toků výrobků a služeb jež plynou přes hranice
- celní politika
- určování kvót výrobků
- certifikáty
- **Vnější obchodní a měnová politika** – reguluje měnové kurzy a tak působí nejen na toky výrobků a služeb, ale i na příliv a odliv kapitálu

Cíle VOMP

Konečné cíle:

- Cenová stabilita
- Stabilita úrovně nezaměstnanosti

Bezprostřední cíle:

- Dlouhodobě vyrovnaná platební bilance
- Regulace měnového kurzu

25

Přístup vlád k otevřenosti země zahraničnímu obchodu se statky a službami – 2 přístupy

1) VOLNÝ OBCHOD (LIBERALISMUS)

2) PROTEKCIONALISMUS

Často bývají kombinovány např.

A) Volný obchod

neexistují bariéry obchodních toků mezi zeměmi . Např. uvnitř EU

Protekcionismus

- Vytváření překážek volnému toku zboží do země a ze země.
- Nevýhoda je při zavedení nějakých nástrojů zahraničí přijme protiopatření

27

Nástroje VOMP

A) PŘÍMÉ (administrativní)

- Tarify (Cla) - nepřímá daň kterou je zatížena každá jednotka dováženého statku

Netarifní opatření

- Kvóty - kvant. omezení dovozu statku
- Zpřísnění ekologických, technických a zdravotních norem., které platí i pro zboží vyrobené domácí ekonomikou

Nástroje podporující vývoz

exportní subvence

28

Nástroje VOMP

B) NEPŘÍMÉ (tržně orientované)

- Intervence na devizových trzích - Administrativní ovlivnění kurzu
- Opatření fiskální a monetární politiky

29

Platební bilance - účet

Zachycuje toky spojené s ex. a im. statků a služeb a kapitálu země.

Systematicky zachycuje ekonomické transakce se zahraničím (mezi rezidenty a nerezidenty) za určité časové období. Horizontální struktura

- Běžný účet
- Kapitálový účet
- Finanční účet
- Saldo chyb a opomenutí
- Změna devizových rezerv

30

Platební bilance České republiky v roce 2010

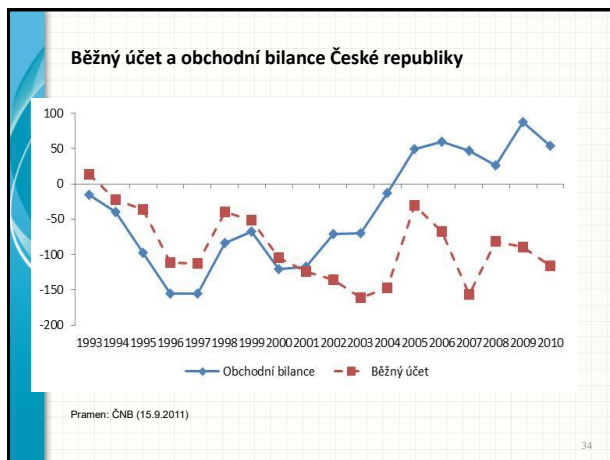
	kredit	debet	saldo
A. Běžný účet			-116 379,8
Obchodní bilance			53 826,5
vývoz	2 225 426,9		
dovoz		2 171 600,4	
Bilance služeb			75 307,9
příjmy	399 338,0		
doprava	97 120,4		
cestovní ruch	135 954,0		
ostatní služby	166 263,6		
výdaje		324 030,2	
doprava		78 741,9	
cestovní ruch		77 585,4	
ostatní služby		167 702,9	
Bilance výnosů			-254 685,9
výnosy	93 442,7		
náklady		348 128,5	
Běžné převody			9 171,9
příjmy	87 928,2		
výdaje		78 756,3	
B. Kapitálový účet			32 408,3
příjmy	38 260,7		
výdaje		5 852,3	
C. Finanční účet			183 272,8
Přímé investice			97 006,4
v zahraničí		32 507,8	
zahraničí v tuzemsku	129 514,2		
Portfoliové investice			157 402,1
Finanční deriváty			-2 961,1
Ostatní investice			-68 174,6
CELKEM A, B a C			99 307,5
D. Saldo chyb a opomenutí			-57 876,4
CELKEM A, B, C a D			41 425,1
E. Změna devizových rezerv (nárůst)			-41 425,1

Údaje jsou v mil. Kč. Pramen: ČNB (27.9.2011)

Platební bilance ČR v mil. Kč 2005 - 2007

	2005	2006	2007
A. Běžný účet	-48 500,2	-100 814,7	-88 959,4
Obchodní bilance	59 369,5	65 094,0	117 461,0
vývoz	1 868 585,8	2 144 573,4	2 472 350,8
dovoz	1 809 216,3	2 079 479,4	2 354 889,8
Bilance služeb	36 542,0	42 185,6	55 421,9
příjmy	282 016,3	309 814,1	341 470,9
výdaje	245 474,3	267 628,5	286 049,0
Bilance výnosů	-155 700,6	-201 331,8	-253 778,7
Běžné převody	11 288,9	-6 762,5	-8 063,6
B. Kapitálový účet	4 689,3	8 467,0	19 655,2
příjmy	5 525,2	14 289,5	21 273,7
výdaje	835,9	5 802,5	1 618,5
C. Finanční účet	154 767,4	104 934,4	104 474,2
Přímé investice	279 630,5	102 778,2	158 185,5
v zahraničí	449,0	-33 169,6	-27 088,9
zahraničí v tuzemsku	279 181,5	135 947,8	185 274,4
Portfoliové investice	-81 243,8	-28 882,5	-53 232,1
Finanční deriváty	-2 798,6	-6 236,9	1 799,6
Ostatní investice	-40 820,7	35 275,6	-2 278,8
CELKEM A, B a C	110 956,5	12 586,7	35 170,0
D. Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly	-18 104,9	-10 512,3	-19 503,5
CELKEM A, B, C a D	92 851,6	2 074,4	15 666,5
E. Změna devizových rezerv (nárůst)	-92 851,6	-2 074,4	-15 666,5

- A) Běžný účet (měn kurz, produkce v zahr, vývoj P, ochran. opatření)**
- Obchodní bilance tok zboží
 - Bilance služeb
 - Bilance výnosů z vlastnictví VF
 - Běžné převody
- B) Kapitálový účet**
- Převody kapitálového charakteru
 - Převody nevýrobních nefinančních hmotných aktiv
 - Převody nehmotných práv
- 33

- C) Finanční účet (úrokový diferenciál)**
- Přímé zahraniční investice
 - Portfoliové investice majetkového a dluhového charakteru
 - Ostatní investice dělené z čas hlediska
- D) Saldo chyb a opomenutí**
- E) Změna devizových rezerv**
- 35

PŘÍJEMNÝ ZBYTEK DNE s Mezinárodním obchodem!

Literatura, zdroje

- Makroekonomie – B.R. Schiller
- Ekonomie – R. Holman
- Makroekonomie – T. Pavelka
- Zásady ekonomie – G. Mankiw
- www.camic.cz

36